МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бізнес-аналіз у дослідженні потреб економічних систем

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	**Бізнес-аналіз у дослідженні потреб економічних систем**
Викладач (-і)	Гнатюк Т.М., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	taras.gnatiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна (денна, вечірня), заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/7328
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до курсу

Цей курс пропонує слухачам вивчити основні аспекти аналізу бізнес-середовища підприємства, як моделі окремої економічної системи та методику прийняття управлінських рішень за результатами бізнес-аналізу. Курс складається з чотирьох частин. У рамках першої частини курсу здобувачі знайомляться з основними термінами та поняттями в цій галузі, а також розглядають сутність операційних фінансів та важливість фінансової інформації для аналізу контексту фінансової діяльності підприємства. Далі, у другій частині, обговорюються операційні показники та фінансове прогнозування, включаючи аналіз ключових показників діяльності та розробку прогнозів для прийняття управлінських рішень. У третій частині здобувачі освоюють підходи до інтерпретації фінансових показників для діагностики стану компанії та прийняття управлінських рішень. Заключна частина курсу охоплює аналіз чутливості та оцінку результативності управлінських рішень, що дозволяє здобувачам оцінити вплив різних факторів на фінансові результати підприємства.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні основи організації бізнес-аналізу у дослідженні потреб економічних систем.
2. Планування та здійснення бізнес-аналізу у дослідженні потреб економічних систем.

3. Мета та цілі курсу

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів ступеня доктора філософії системи теоретичних знань та прикладних навичок із використання інструментарію бізнес-аналізу для проведення самостійних наукових досліджень, оцінювання потреб економічних систем та обґрунтування комплексних рішень в умовах невизначеності. Основними цілями курсу є оволодіння здобувачами ключовими поняттями та методами аналізу фінансових показників, вивчення прийомів використання фінансової інформації для ефективного управління підприємством, а також розвиток навичок інтерпретації та використання аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень. Крім того, курс спрямований на розширення уявлень здобувачів щодо оцінки результативності та чутливості управлінських рішень з метою оптимізації фінансової діяльності підприємства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

В результаті вивчення даного курсу слухач отримає компетентність у сфері аналізу бізнес-середовища підприємства, як цілісної економічної системи та здатність застосовувати методи аналізу інформації для прийняття управлінських рішень.

Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування із застосуванням методології наукової та педагогічної діяльності, зокрема

здійснюючи наукове дослідження, що характеризується науковою новизною, теоретичним та/або практичним значенням.
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в обліку, аналізі, аудиті та оподаткуванні та дотичних до них міждисциплінарних напрямах. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем. Здійснювати пошук, аналізувати, критично осмислювати та систематизувати інформацію, отриману з різних науково-практичних джерел та основних національних, європейських, міжнародних нормативно-правових актів з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування. Застосовувати сучасні способи пошуку, оброблення й аналізу інформації, зокрема, статистичні і економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних, інформаційні системи у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту і оподаткування.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
	очна (денна, вечірня), заочна
лекції	16
практичні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
3	071 Облік і оподаткування	другий	вибіркова

Тема, план	Кількість годин		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота
ТЕМА 1 ОСНОВИ БІЗНЕС-АНАЛІЗУ 1.1. Основи поняття та складові бізнес-аналітики 1.2. Операційні фінанси та сутність фінансової інформації для аналізу бізнесу 1.3. Фінансові результати та фінансовий стан підприємства. 1.3.1. Попередня оцінка статей звіту про фінансові результати 1.3.2. Попередня оцінка статей звіту про фінансовий стан	4	4	15
ТЕМА 2 ОПЕРАЦІЙНІ ПОКАЗНИКИ ТА ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ 2.1. Ключові показники діяльності, що свідчать про сильні і слабкі сторони підприємства. 2.2. Використання показників для розробки прогнозу і прийняття рішень	4	4	15

2.3. Прогноз фінансового стану та фінансових результатів			
ТЕМА 3 ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОКАЗНИКІВ ТА ПЛАН ДІЙ (ВИБІР УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ) 3.1. Діагностика стану компанії 3.2. Прийняття управлінських рішень 3.3. Сталий ріст	4	4	15
ТЕМА 4 АНАЛІЗ ЧУТЛИВОСТІ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ. 4.1. Рентабельність власного капіталу 4.2. Потреба у коштах на фінансування 4.3. “Сліпа фінансова звітність” (через числа до контексту)	4	2	15

6. Система оцінювання

Загальна система оцінювання	Система оцінювання результатів навчання включає поточний контроль, який здійснюється протягом семестру та оцінюється за 100-бальною шкалою. Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі заліку. Підсумкова залікова оцінка розраховується автоматично як сума балів, отриманих за всі види поточного контролю та самостійну роботу. Отримана оцінка переводиться у національну шкалу («зараховано»/«незараховано») та шкалу ECTS. 90-100 балів (A) – «зараховано». Здобувач демонструє глибоке системне розуміння навчального матеріалу, здатність до генерування нових ідей, критичного аналізу бізнес-середовища та самостійного вирішення комплексних дослідницьких проблем. Здобувач вільно оперує інструментарієм бізнес-аналітики, обґрунтовує управлінські рішення на основі фінансового прогнозування та демонструє високий рівень сформованості заявлених компетентностей, придатних для застосування у власному науковому дослідженні. 80-89 балів (B) – «зараховано». Здобувач демонструє ґрунтовні знання, здатний застосовувати аналітичний інструментарій для вирішення практичних та дослідницьких завдань, проте допускає незначні неточності в інтерпретації складних фінансових показників або аргументації результативності управлінських рішень. 70-79 балів (C) – «зараховано». Здобувач володіє основним матеріалом, здатний здійснювати базовий бізнес-аналіз, проте потребує методичної підтримки викладача при вирішенні нетипових завдань дослідницького характеру; аналітичні висновки є частково обґрунтованими. 60-69 балів (D) – «зараховано». Здобувач засвоїв базові концепції курсу, але демонструє поверхневий аналіз економічних систем, має труднощі із синтезом інформації та обґрунтуванням висновків, застосовує аналітичні методи здебільшого за шаблоном. 50-59 балів (E) – «зараховано». Здобувач відповідає мінімальним вимогам, частково володіє понятійним апаратом, здатний виконати лише найпростіші

	практичні завдання з діагностики стану компанії, допускаючи при цьому суттєві методологічні помилки. 26-49 балів (FX) – «незараховано» (з можливістю повторного складання). Здобувач не досяг мінімального рівня сформованості компетентностей, не здатний самостійно виконувати практичні завдання, не розуміє причинно-наслідкових зв'язків у бізнес-процесах та потребує суттєвого доопрацювання матеріалу. 1-25 балів (F) – «незараховано» (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни). Повна відсутність знань та навичок, невиконання програми курсу, неспроможність здійснювати пошук та обробку інформації. Накопичення балів здобувачем під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні: – поточне оцінювання у тому числі виконання контрольних робіт (80 %); – самостійна робота здобувача (індивідуальне завдання або розрахункова робота 20%). Поточний контроль проводиться на практичних заняттях шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо здобувач пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх. У будь-якому випадку здобувачі зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали.
Вимоги до письмових робіт	Здобувач виконує підсумкову контрольну роботу. Головна мета – перевірка самостійної роботи здобувачів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При виконанні завдань здобувач має детально розкрити результати. Для здобувачів денної форми навчання передбачено виконання прикладного кейсу у форматіі контрольної роботи.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у здобувачів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань здобувачів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставлення підсумкової оцінки з дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю	Максимальну оцінку 100 балів здобувач може отримати протягом семестру. Мінімальним допустимим балом для зарахування дисципліни є 50 балів.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи здобувача, що відводиться на вивчення дисципліни «Бізнес-аналіз у дослідженні потреб економічних систем» складає 60 години. Здобувачам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/7328). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою здобувач проходить тестування на платформі дистанційного навчання.
Методи навчання	Наочні методи навчання - ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео). Інтерактивні методи навчання - ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод). Практичні методи навчання - передбачають виконання задач та вправ), які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Інноваційні методи навчання - поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, проєктно-дослідницький метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Методи дистанційного навчання - ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet.

7. Політика курсу

Згідно ст. 42 Закону України про «Освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII, учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватись етичних принципів та визначених законом правил під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація — вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація — свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- хабарництво — надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Пропуски навчальних занять збільшують обсяг самостійної роботи здобувача пропорційно обсягу роботи пропущених занять. Відповідно, здобувач отримує додатковий перелік завдань на самостійну роботу та обов'язковий методичний супровід.

Звичайні критерії оцінювання застосовуються до завдань виконаних точно у строк. Задля дотримання рівності умов для усіх учасників освітнього процесу завдання виконані пізніше встановленого терміну оцінюються із застосуванням понижуючого коефіцієнта 0,2.

Наслідком недотримання установчих документів, правил внутрішнього розпорядку, умов договору про надання освітніх послуг, проявів неповаги до гідності, прав, свобод та законних інтереси всіх учасників освітнього процесу та недотримання етичних норм є тимчасове (до закінчення часу відведеного на навчальне заняття) відсторонення здобувача від навчального заняття. Таке відсторонення вважається пропуском навчального заняття та є підставою для збільшення обсягу самостійної роботи здобувача пропорційно обсягу роботи що виконувалась на пропущеному занятті. Відповідно, здобувач отримує додатковий перелік завдань на самостійну роботу та обов'язковий методичний супровід.

8. Рекомендована література

1. Бруханський Р., Спільник І. Бізнес-аналітика vs. бізнес-аналіз: сучасний дискурс, модель професійної компетенції ініціатора позитивних змін. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2022. Вип. 1-2. С. 7–21. URL: http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/541
2. Пуцентейло П. та ін. Сучасні технології бізнес-аналітики як інструмент для підвищення бізнес-комунікацій компанії. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2022. Вип. 1-2. С. 29–40. URL: http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/viewFile/543/588
3. Горбунов Р. О., Онікієнко А. О. Бізнес-аналіз як сучасний інструмент управління підприємством. *Grail of Science*. 2021. URL: https://surl.li/fwgrui
4. Микитюк П. П. та ін. Управління проектами. Тернопіль, 2021. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45133/3/%D0%92%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf
5. Волкова Н. А. Методичні аспекти бізнес-аналізу суб'єкта господарювання. *Інтелект XXI*. 2020. № 2. С. 47. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2020/2020_2/2_2020.pdf#page=47
6. Дмитришин Б. В., Боровий М. В. Бізнес-аналітика та її роль в управлінні конкурентоспроможністю підприємства. Кропивницький, 2020. URL: https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/ea171a02-f653-471c-82f7-31c94a43a586/conten
7. Сидорова А. В., Біленко Д. В., Буркіна Н. В. Бізнес-аналітика : навчально-методичний посібник. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 104 с. URL: https://surl.li/yaybny
8. Дерій В. А., Гуменна-Дерій М. В. Управлінський облік і аналіз бізнес-процесів у підприємстві. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2018. Вип. 2 (40). С. 12–18. URL: https://doi.org/10.26642/pbo-2018-2(40)-12-18
9. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проектами. Київ, 2017. URL: https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/cf735d19-339f-44c8-8b5a-42f40468edf4/content
10. Бізнес-аналітика : конспект лекцій для студентів усіх форм навчання спеціальностей 073 «Менеджмент» та 8.03060101 «Менеджмент організацій та адміністрування» / Н. М. Шведа. Тернопіль : ТНТУ, 2016. 70 с. . URL: https://surl.li/jdirjd
11. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : посібник / В. В. Шкромида, М. М. Василюк, Т. М. Гнатюк. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2016. 219 с. URL: http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/1142
12. Тігарєва В. А., Станкевич І. В. Аналіз існуючих підходів та методів оцінювання бізнес-процесів підприємств та організацій. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2016. Вип. 3 (1). С. 113–122. URL: https://visnikkrnu.kdu.edu.ua/statti/2016_3_113-3-2016-2.pdf
13. Зайцева Н. В., Яковенко В. С. Консолідація даних у бізнес-аналізі діяльності підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. С. 1222–1227. URL: http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/10201.pdf#page=1223
14. Аптекар С. С., Скомаровська К. А. Проблеми і перспективи сучасних методик бізнес-аналізу в оцінці кредитоспроможності позичальників. *Проблеми економіки*. 2013. № 3. С. 261–266. URL:

https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2013-3_0-pages-261_266.pdf
15. Гордієнко І. В. Бізнес-аналіз підприємства: структурування інформації засобами функціонального моделювання. *Стратегія економічного розвитку України*. 2013. № 33. С. 241–251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/seru_2013_33_37
16. Abascal E. M. EBOOK: Finance for Managers. McGraw Hill, 2012. URL: http://surl.li/qtgmr
17. Davenport T. H., Bensoussan B. E., Fleisher C. S. The complete guide to business analytics (collection). FT Press, 2012. URL: http://surl.li/qtgvx

Викладач _____ Гнатюк Т.М.